

Maataloustukijärjestelmät

Toni Uusimäki 2016

Lähteet: <http://mmm.fi/maataloustuet> ja
http://europa.eu/pol/agr/index_fi.htm

Hakupäivä 23.3.2016

Maatalous kuuluu EU:n toimivaltaan

- **Viljelijätukien kokonaisuus pohjautuu EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan (Common Agricultural Policy = CAP)**
- Euroopan unionin maatalouspolitiikka kuuluu EU:n toimivaltaan
- Yksittäisellä jäsenmaalla on mahdollisuus soveltaa kansallista maatalouspolitiikkaa unionin säännösten antamissa rajoissa.
- Maatalouden tukijärjestelmän perustan muodostavat Suomessa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tukimuodot

CAP:n tavoitteet

- auttaa maanviljelijöitä **tuottamaan riittävästi elintarvikkeita** EU:n tarpeisiin
- varmistaa elintarvikkeiden **turvallisuus** (esimerkiksi niiden **jäljitettävyyden** avulla)
- suojella maanviljelijöitä **hintojen epävakaudelta ja markkinakriiseiltä**
- auttaa maanviljelijöitä **investoimaan tilojensa nykyaikaistamiseen**
- tukea **maaseutuyhteisöjen elinvoimaisuutta** monipuolistamalla niiden elinkeinoelämää
- luoda ja säilyttää elintarviketeollisuuden **työpaikkoja**
- suojella **ympäristöä ja eläinten hyvinvointia**.

Maatalouspolitiikan muutokset

- EU:n maatalouspolitiikka on muuttunut huomattavasti viime vuosikymmeninä. Viljelijöitä on haluttu auttaa selviämään aikamme haasteista, ja toisaalta on haluttu ottaa huomioon muutokset yleisessä mielipiteessä. Maatalouspolitiikan uudistusten ansiosta viljelijät voivat nyt perustaa tuotantopäätöksensä **markkinoiden kysyntään** eikä EU:n tukipolitiikan linjauksiin.
- Viimeisimpien uudistusten myötä vuonna 2013 painopiste siirrettiin seuraaville alueille:
 - ympäristöystävällisemmät viljelymenetelmät
 - tutkimus ja osaamisen lisääminen
 - oikeudenmukaisempi tukijärjestelmä
 - viljelijöiden aseman vahvistaminen elintarvikeketjussa.

Muita CAP:n tärkeitä tavoitteita

- EU edistää **laatumerkintöjen** käyttöä elintarvikkeissa, jotta kuluttajat saavat tarvittavat tiedot tuotteiden valintaa varten. Laatumerkinnöillä voidaan osoittaa tuotteen maantieteellinen alkuperä ja perinteisten tai luonnonmukaisten aineiden ja valmistusmenetelmien käyttö. Merkinnät parantavat myös EU:n maataloustuotteiden **kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla**.
- EU tukee **innovatiivista maataloutta ja elintarvikkeiden jalostusta**, joita edistetään myös EU:n tutkimushankkeissa. Näin pyritään parantamaan tuottavuutta ja vähentämään haitallisia ympäristövaikutuksia. Esimerkiksi viljelykasvien sivutuotteita ja jätteitä on alettu hyödyntää energiantuotannossa.
- **Kehitysmaita suositaan kauppasuhteissa** rajoittamalla EU:n maataloustuotteiden vientitukia. Näin kehitysmaiden mahdollisuudet viedä omia maataloustuotteitaan EU:hun paranevat.

Maatalouden rahoitus

- Maatalous on politiikan ala, jolla EU-maat ovat sopineet **täysimääräisestä vastuun jakamisesta**. Tämä koskee myös julkista rahoitusta. Sen sijaan, että kukin EU-maa vastaisi omista maataloustuistaan ja alan toimintapolitiikasta, niistä vastaa EU kokonaisuutena.
- Maatalousmenojen osuus EU:n budjetista on selvästi pienentynyt: enimmillään se oli 1970-luvulla 70 %, kun se nykyisin on noin **38 %**. Tämä heijastaa sitä, että EU:n muut vastuut ovat laajentuneet, ja osoittaa, että **uudistuksilla on saatu aikaan kustannussäästöjä**. Esimerkkinä voidaan todeta, että maatalouden määrärahat eivät ole kasvaneet, vaikka EU:hun on vuonna 2004 ja sen jälkeen liittynyt 13 uutta valtiota.

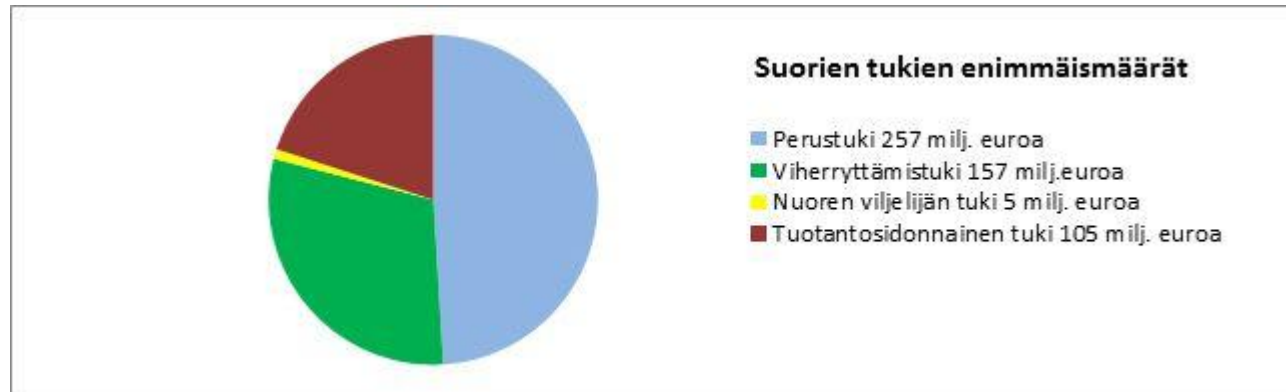
Maatalouden tuet

- Maaseutuvirasto Mavi (Seinäjäki) vastaa maataloustukien maksatuksesta ja toimeenpanosta.
- Kokonaisuus, joka koostuu useasta eri tukivälineestä
- Investointituet tilan kehittämiseen
- Rahoituslähteen perusteella:
 1. EU:n rahoittamat suorat tuet
 2. Osittain EU:n rahoittamat maaseudun kehittämisohjelman tuet
 3. Kansallisesti rahoitettavat tuet

I. EU:n rahoittama suora tuki 1/2

- EU:n suorat tuet kuuluvat **Euroopan unionin maatalousrahaston varoista** rahoitettaviin viljelijöille maksettaviin tulotukiin
- Vuosina 2015 - 2020 Suomessa sovellettavia suoria tukia ovat **perustuki, viherryttämistuki, nuoren viljelijän tuki** sekä **tuotantosidonnainen tukikokonaisuus**.
- Tuet myönnetään **pinta-alan, eläimen tai teurastetun eläimen ruhon perusteella** edellyttäen, että tukien saamisen edellytykset, muun muassa **aktiiviviljelyn ehdot** sekä ns. täydentävät ehdot, täyttyvät.

EU:n rahoittama suora tuki 2/2

Suorien tukien määrä voi Suomessa olla enintään 523 milj. euroa. Tästä määrästä perustuen osuus on noin 49 prosenttia eli 257 milj. euroa. Viherryttämistuen osuus on 30 prosenttia eli 157 milj. euroa. Suomi on **kansallisesti** päättänyt maksaa **20 prosenttia eli noin 105 milj. euroa tuotantosidonnaisena** tukena.

2. Osittain EU:n rahoittamat tuet

I/2

- EU:n osittain rahoittamat tuet ovat luonnonhaittakorvaus (LHK) ja maatalouden ympäristökorvaus
- Ohjelmaperusteisia tukia, jotka perustuvat Suomen esittämään ja komission joulukuussa 2014 hyväksymään maaseudun kehittämisohjelmaan.

2. Osittain EU:n rahoittamat tuet

2/2

- Tietyt alueet EU:ssa on luokiteltu maataloudelle epäsuotuisiksi alueiksi. **Luonnonhaittakorvauksella** pyritään turvaamaan maataloustuotanto ja elinvoimainen maaseutu tällaisilla alueilla. Koko Suomi on luokiteltu LHK-alueeksi.
- **Ympäristötuella** korvataan tuotannon vähenemisestä ja kustannusten noususta aiheutuneita tulonmenetyksiä ympäristön kuormitusta vähentäviin toimenpiteisiin sitoutuneille viljelijöille. Järjestelmän toimenpiteillä **vähennetään vesistökuormitusta sekä päästöjä ilmaan ja huolehditaan luonnon monipuolisuudesta sekä maaseutumaisemasta.**

3. Kansallisesti rahoitettavat tuet

1/5

- Kansallisilla maataloustuilla tarkoitetaan kokonaan valtion varoista maksettavia maatalouden tukimuotoja. Vuonna 2016 maa- ja puutarhatalouden kansallisiin tukiiin on käytettävissä valtion talousarviossa yhteensä 321,7 miljoonaa euroa
- Kansallisilla tuilla **täydennetään EU:n tukijärjestelmiä ja turvataan maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja kannattavuutta sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä.**

3. Kansallisesti rahoitettavat tuet

2/5

- Keskeisin kansallisen tuen tukimuoto on **pohjoinen tuki**.
- Pohjoisen tuen tavoitteena on ylläpitää alueen tuotantoa, kehittää tuotantorakennetta, varmistaa tuotteiden markkinoille pääsy ja lisäksi edistää ympäristön suojelua ja maaseudun elinvoimaisuuden säilyttämistä.
- Pohjoista tukea maksetaan C-tukialueella Keski- ja Pohjois-Suomessa
- Vuonna 2016 pohjoiseen tukeen käytetään noin 288 miljoonaa euroa eli **lähes 90 %** kansallisen tuen **koko määrärahasta**.

3. Kansallisesti rahoitettavat tuet

3/5

- Pohjoista tukea maksetaan **maidontuotannolle litraperusteisena** tukena. **Eläinyksikköjen määrän perusteella** tukea maksetaan lihanaudoille, uuhille, kutuille ja hevosille. **Sika- ja siipikarjatiloi**lle maksetaan tilojen aiempaan tuotantohistoriaan perustuvaa **tuotannosta irrotettua tukea**. Tukea maksetaan **peltoviljelyn perusteella** pohjoisena hehtaaritukena, yleisenä hehtaaritukena ja nuorten viljelijöiden tukena. Tukea maksetaan myös **kasvihuonetuotannolle kasvihuonepinta-alan perusteella**. Lisäksi käytössä on eräitä muita pienempiä pohjoisen tuen tukimuotoja (esimerkiksi **poroeläintuki, kuljetustuet, puutarhatuotteiden varastointituki**)
- sokerijuurikkaan kansallinen tuki n. 5 milj. € vuodessa

3. Kansallisesti rahoitettavat tuet

4/5

- Etelä-Suomessa (Lappeenranta - Tampere - Pori linjan eteläpuolella) AB-tukialueella maksetaan Etelä-Suomen kansallista tukea. Tuki tunnettiin aiemmin EU-liittymissopimuksen artiklan 141 mukaisena tukena.
- Tukea maksetaan sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettuna tukena ja puutarhatalouden tukena.
- Vuonna 2016 Etelä-Suomen kansallisen tuen kokonaismäärä on noin 27 miljoona euroa eli vajaat 10 % kansallisen tuen kokonaismäärästä.

Ylimääräiset tukioikeudet mitätöidään 15.6.2015 tietojen perusteella. Siksi ylimääräisiä tukioikeuksia kannattaa siirtää aktiiviviljelijälle joko pysyvästi tai vuokraamalla. Tukioikeuksien siirrot ja varannosta myönnetyt tukioikeudet sekä valvonnan tulokset otetaan huomioon tukioikeuksien mitätöinnissä.

Suorien tukien alueet
vuodesta 2015 alkaen

